

Nurmijärvi

Nurmijärven palvelusuunnitelma SUUNTA 2027-2028

Sisällysluettelo

Johdanto ja taustaa	1
Maankäytön ja palveluverkko - kokonaisuuden yhteensovittaminen	1
SUUNTA linjaukset	2
Maankäytön ja kasvun ohjauksen linjaukset.....	2
Palveluverkon ja tilaratkaisujen linjaukset	3
LIITTEET	6

1 Johdanto ja taustaa

Nurmijärven palvelutuotantoa ohjaavat kuntastrategia, sitä toteuttavat ohjelmat sekä vuosittainen talousarvio. Tämä SUUNTA-dokumentti kohdistaa kunnan kehittämiseen liittyviä toimia kokoamalla rajatun joukon maankäytön ja palveluverkon näkökulmasta tärkeitä linjauksia. SUUNTAÄ käytetään **talousarvioprosessin** valmistelua ja päätöksentekoa ohjaavana kehikkona. Sen tavoitteena on ohjata kasvua, palveluja ja palveluihin sidoksissa olevia tilaratkaisuja ennakoivasti, taloudellisesti kestävästi sekä väestökehitykseen vastaten.

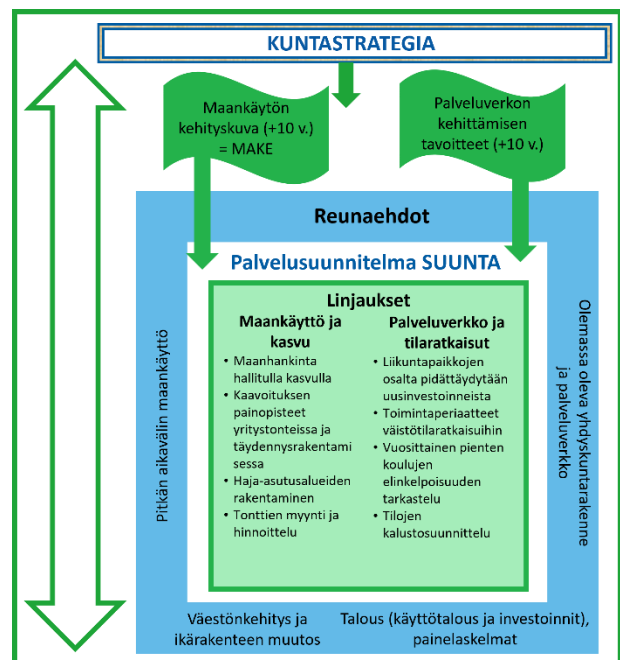
SUUNTA varmistaa linjausten säännöllisen tarkastelun ja määrätietoisien toteutuksen yli talousarviokauden, sillä se päivitetään vuosittain talousarvioprosessin mukaisessa aikataulussa huomioiden linjaustarpeet seuraavan vuoden kehityksen valmisteluprosessia varten (Talousarvio + 1 vuosi).

Maankäytön ja palveluverkko - kokonaisuuden yhteensovittaminen

Maankäytön suunnittelu ja kunnan palveluverkon suunnittelu ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa, koska kaavoitus ohjaa väestön sijoittumista ja määrää alueilla. Väestönkasvu, ikärakenne ja rakentamisen ajoitus vaikuttavat suoraan siihen, missä ja milloin tarvitaan uusia palveluja tai missä palvelukapasiteettia voidaan vähentää. Siksi maankäytön ratkaisuja tehtäessä on ennakoitava niiden vaikutukset palvelutarpeeseen, jotta palveluverkko voidaan mitoittaa oikein niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti kestäväällä tavalla (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13).

Dokumentin linjaukset ja taustamateriaali

Tässä dokumentissa linjaukset ja keskeiset perustelut esitetään tekstissä. Linjauksia pohjustava tieto löytyy liitteistä. Huomioitava on, että osa jatkossa SUUNTAa ohjaavista ohjelmista on keväällä 2026 työn alla, kuten mm. Kestävän kasvun ohjelma, Maankäytön kehityskuva ja Palveluverkko-suunnitelma.

Kuva 1. Maankäytön ja palveluverkko -kokonaisuuden yhteensovittaminen

2 SUUNTA linjaukset

Maankäytön ja kasvun ohjauksen linjaukset

Nämä linjaukset ohjaavat kunnan kasvua ja maankäyttöä kokonaisuutena siten, että maanhankinta, kaavoitus, haja-asutusalueiden rakentaminen sekä tonttien myynti ja hinnoittelu tukevat hallittua, taloudellisesti kestäväää ja palveluverkon kannalta tarkoituksenmukaista kehitystä. Tavoitteena on varmistaa, että kunnan kasvu perustuu ennakoivaan suunnitteluun, strategiaan valintoihin ja yhdyskuntarakenteen pitkäjänteiseen kehittämiseen.

Maanhankinta

Maanhankinnassa varaudutaan hallittuun kasvuun siten, että kunnan omistuksessa oleva maa ja kaavoitus-sopimukset mahdollistavat yhdyskuntarakenteen kehittämisen vähintään 10–15 vuoden aikajänteellä strategian painopisteiden mukaisesti.

Maanhankinnassa käytetään kaikkia maapoliittisessa ohjelmassa linjattuja keinoja (1).

Kaavoituksen painopisteet täydennysrakentamisessa ja yritystonteissa

Kaavoituksessa priorisoidaan taajamien täydennysrakentamista ja yritystontteja. Uusien asuinalueiden avaaminen suunnittelulle ja toteutukselle perustuu kaavata-oudellisen ajattelun, kasvun hinnan ja palveluverkon kestävyden tarkasteluun (14).

Haja-asutusalueiden rakentaminen

Haja-asutusalueiden rakentamista edistetään päivite-tyllä rakennusjärjestyksellä ja yleiskaavatyöllä (15).

Tonttien myynti ja hinnoittelu

Tonttien myyntiä ja hinnoittelua tarkastellaan vuosittain osana kasvun ja talouden kokonaisohjausta strategisesti 3–5 vuoden aikajänteellä.

Palveluverkon ja tilaratkaisujen linjaukset

Nämä linjaukset tukevat palveluverkon toimivuutta, kustannustehokkuutta ja kestävästä tilankäyttöä tilanteissa, joissa palvelutarpeet, tilakapasiteetti, talouden reunaehdot tai toimintaympäristö muuttuvat. Tavoitteena on varmistaa, että linjaukset muodostavat ennakoivan ja tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden kunnan palveluja järjestämissä.

Liikuntapaikat

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 21.06.2023 päättänyt hyväksyä NUUKA-ohjausryhmän palveluverkkoa koskevan linjauksen liikuntapaikoista. Linjauksessa todetaan, että liikuntapaikkoja on määrällisesti paljon verrattuna samankokoisiin kuntiin ja kaupunkeihin. Päätöksen mukaisesti kunta pidättäytyy liikuntapaikkojen uusinvestoinneista (16).

Toimintaperiaatteet väistötilaratkaisuihin

Toimintaperiaatteiden tarkoituksena on ohjata toimintaa tilanteissa, joissa osa kunnan palveluihin tarkoitusta tilakapasiteetista jää pois lukukaudeksi, lukuvuodeksi tai tätä pidemmäksi aikaa ja joissa palvelun käyttäjille osoitetaan tilapäiseen käyttöön tarkoitettuja väistötilat. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi rakennuksen sisäilmaan liittyvät haasteet, ennakoimattomat onnettomuudet tai muut äkilliset muutokset rakennuksen kunnossa. Toimintaperiaatteet löytyvät viereisestä taulukosta 1.

Toimintaperiaatteet koskevat pääasiassa varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden järjestämistä ja niissä pyritään sekä toimiviin että kustannustehokkaisiin ratkaisuihin.

Tilojen kalustosuunnittelu

Tilojen kalustohankinnoissa huomioidaan kalusteiden kierrättäminen ja kierrätettävyyttä. Uusia irtokalusteita hankitaan harkinnanvaraisesti huomioiden olemassa ja hyödynnettävissä oleva kalusto.

Vuosittainen haja-asutusalueiden koulujen toimintaedellytysten tarkastelu

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 21.06.2023 päättänyt hyväksyä NUUKA-ohjausryhmän palveluverkkoa koskevan linjauksen kunnan perusopetuksen palveluverkosta (16). Linjauksessa todetaan, että:

- kunta huomioi haja-asutusalueiden kehittämisen ja haja-asutusalueiden kehittämisellä pyritään varmistamaan myös pienten koulujen toimintaedellytykset.
- mikäli kehitystoimenpiteistä huolimatta haja-asutusalueiden oppilasmäärissä ei tapahdu riittävää positiivista muutosta, käynnistetään jatkossa säännönmukaisesti tarkastelu talousarvioprosessin yhteydessä, mikäli koulujen oppilasmäärät alittavat valtuuston asettamat raja-arvot. Tarkastelussa tulee huomioida alueen kehitysnäkymät (lapsimäärät ja haja-asutusalueen kehitysprosessi) ja oppilaaksiottoalueiden mahdolliset muutokset.

- mikäli raja-arvot täyttävässä koulussa ilmenee peruskorjaustarve, tai kiinteistön kunto heikkenee olennaisesti, niin tarkastelu toteutetaan ennen peruskorjauksesta päättämistä.

1. Ensijaisena periaatteena on aina, että lapsille, nuorille ja henkilöstölle tarjottavat tilat ovat terveelliset ja turvalliset. Tämän periaatteen tulee toteutua myös väistötilojen kohdalla.
2. Tilojen tulee olla pedagogisesti ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset. Niiden tulee mahdollistaa palvelu, joka vastaa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmanperusteiden vaatimuksiin.
3. Väistötilaratkaisuisa huomioidaan taloudellisen kestävyysnäkökohdat. Väistötiloja tarvittaessa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia tiloja ja olemassa olevia väistötiloja. Myös siirtokelpoisten tilaelementtien hyödyntämisen mahdollisuutta tulee tarkastella. Tilat pyritään osoittamaan oman alueen tai lähellä olevan taajaman sisällä. Varhaiskasvatuspalveluiden kohdalla voidaan tarkastella muiden, olemassa olevien tilojen muuntamista tilapäisesti varhaiskasvatukseen soveltuvaksi.
4. Väistötiloja tarvittaessa voidaan yhtenä ratkaisuna tarkastella muiden korjausten ja uudisrakentamisen jaksottamista. Tämä mahdollistaa yllä kuvatun kaltaisissa tilanteissa olemassa olevien väistötilojen hyödyntämisen.
5. Vapaana olevia tai yllä kuvatun kaltaisissa tilanteissa vapautettavia väistötiloja tarkastellaan mahdollisimman pitkälle alueittain sekä lasten iän ja palveluun kuljettavan matkan perusteella. Tilojen osoittamisessa tulee huomioida lapsen ikä. Vanhemman lapsen tai nuoren on mahdollista kulkea pidemmälle kuin pienemmän tai nuoremman lapsen. Myös kuljettavan lapsen on mahdollista siirtyä pidemmän matkan päähän.
6. Jos yllä kuvatun kaltaisissa tilanteissa lapselle tai nuorelle on tarpeen osoittaa tila, johon pitää järjestää kuljetus, on maksimikesto tälle yksi lukuvuosi. Myös näissä tilanteissa kuljettavan matkan tulee olla lapsen, nuoren tai perheen näkökulmasta kohtuullinen. Kohtuullisena voidaan pitää maksimissaan 30 minuutin kuljetusta. Kuljetusratkaisuihin päädyttyessä, tulee kuljetusten kustannukset laskea ja arvioida tarkkaan suhteessa muihin ratkaisuihin, joissa kuljetus ei olisi tarpeen.
7. Väistötiloja osoitettaessa tulee koulujen kohdalla huomioida kohteena olevan koulun koko ja koulussa opiskelevien lasten ja nuorten luokka-aste. Luokanopettajajärjestelmässä, eli alakoulun luokkien, on mahdollista hajautua yksittäisinä ryhmiä eri tiloihin kuin taas aineopettajajärjestelmässä opiskelevien yläkoululaisten tai lukiolaisten.
8. Tilapäisiä väistötiloja etsittäessä hyödynnetään systemaattisesti kerättyä tietoa vapaana olevasta tilakapasiteetista sisältäen tilat, jotka eivät ole käytössä tai tilat, jotka voidaan erityisjärjestelyin irrottaa tilapäisesti muiden tai muuhun käyttöön. Lisäksi koulujen ja esiopetuksen kohdalla tarkastellaan muita mahdollisia ratkaisuja esimerkiksi lyhytkestoista tilankäytön tiivistämistä tai lukujärjestykseen tai aikatauluihin tehtäviä muutoksia.
9. Tilapäiseen käyttöön tarkoitettu, vuokramallilla toteutettu tila ei lähtökohtaisesti sovellu ratkaisuksi näiden toimintaperiaatteiden ohjaamiin tilanteisiin. Vuokramallilla toteutettu tilaratkaisu palvelee pidempikestoista tilantarvetta. Vuokramallia tulee hyödyntää tilanteissa, joissa väestölaskelmat osoittavat, että lapsimäärä kasvaa tilapäisesti, mutta vähenee vuokra-ajan jälkeen selkeästi ja siten että tilaa voidaan supistaa tai se voidaan poistaa palveluverkosta ja että muu palvelukapasiteetti riittää jäljelle jäävän tarpeen täyttämiseksi.

Taulukko 1. Toimintaperiaatteet väistötilaratkaisuihin

Linjauksessa viitattuihin haja-asutusalueiden kehittämistoimiin luetaan kuuluvaksi esimerkiksi poikkeuslupien määrän lisääntyminen, rakentamisjärjestyksen uudistaminen sekä Nurmijärven ja sen maaseutualueiden markkinointi.

Linjaukseen kirjattu säännöllinen tarkastelu haja-asutusalueiden koulujen toimintaedellytyksistä on sisällytetty SUUNTA-ohjelmaan (Taulukko 2). Valtuuston aset-

tama raja-arvo haja-asutusalueiden kouluille on 60 oppilasta. Raja-arvon alittavat nykyisellään Valkjärven, Metsäkylän ja Palojoen koulut. Nukarin koulun tämänhetkinen oppilasmäärä on 69. Nukarin koulu on otettu mukaan tarkasteluun, sillä siellä oppilasmäärä laskee voimakkaasti. Tarkastelussa on huomioitu myös toiminnallisesti, laadullisesti ja taloudellisesti kestävä koulun ominaisuudet (17), Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet (18), sekä arviointi haja-asutusalueiden uudisrakentamisen määrästä (19).

Koulu	Valkjärvi	Metsäkylä	Palojoki	Nukari
Alueen kehitysnäkymät	Alueen rakentuminen perustuu yksityiseen maanomistukseen.	Alueen rakentuminen perustuu yksityiseen maanomistukseen.	Alueen rakentuminen perustuu yksityiseen maanomistukseen.	Alueen rakentuminen perustuu yksityiseen maanomistukseen.
Osayleiskaavasta osoitettuna vapaita rakentamattomia rakennuspaikkoja	27, osayleiskaava vuodelta 2000	Alueella ei oikeusvaikutteista osayleiskaavaa	Alueella ei oikeusvaikutteista osayleiskaavaa	12, oikeusvaikutuksen osayleiskaava vuodelta 1992
Toteuma (10 v. ka)	0,7 taloa/vuosi	2 taloa/vuosi	2,9 taloa/vuosi	0,8 taloa/vuosi
Arvio tulevasta rakentamisesta	1 talo/vuosi	2 taloa/vuosi	3 taloa/vuosi	1 talo/vuosi
Poikkeusluvut	7 (ei kielteisiä lupia)	11 (ei kielteisiä lupia)	6 (yksi kielteinen lupa, syy asuinrakennusten lukumäärä + 220 k-m ² sivuasunto)	1 (ei kielteisiä lupia)
Oppilasmäärät lukuvuosittain				
2018–2019	66	78	67	100
2019–2020	57	78	66	100
2020–2021	50	76	69	95
2021–2022	48	65	61	85
2022–2023	47	65	52	77
2023–2024	49	63	53	73
2024–2025	45	67	56	72
2025–2026	41	60	51	70
2026–2027	38	53	59	69
Oppilasmäärän ennuste vuonna 2035	Ei vertailukelpoista väestölaskelmaa. Valkjärvi on osa laajempaa Lepsämän väestölaskelma-alueita. Jos rakentaminen tulevaisuudessa noudattaa viimeisen 10 v. toteumaa, tuottaa se alueelle laskennallisesti 0,9 uutta alle 13-v. lasta/vuosi. Viimeisen kolmen lukuvuoden aikana vuosiluokille 1.–3. on ohjautunut 11 oppilasta.	Alueen väestölaskelman mukaan lapsimäärä putoaa noin 11 oppilaalla vuoteen 2035, jolloin arvioitu oppilasmäärä on noin 43.	Alueen väestölaskelman mukaan lapsimäärä putoaa noin 8 oppilaalla vuoteen 2035, jolloin arvioitu oppilasmäärä on noin 51.	Alueen väestölaskelman mukaan lapsimäärä putoaa noin 15 oppilaalla vuoteen 2035, jolloin arvioitu oppilasmäärä on noin 54.
Mahdolliset toimenpiteet oppilasvirtojen osalta	Oppilaaksiottoalueiden muutoksilla ei katsota olevan vaikutuksia oppilasmääriin. Oppilaat on mahdollista ohjata koulun toiseen toimipisteeseen tai toiseen kouluun. Lepsämässä, Kaikumetsän yksikössä on uudet tilat ja tilaa. Myös Uotilan koulussa on hyvin tilaa, koska oppilasmäärä on laskeva.	Oppilaaksiottoalueiden muutoksilla ei katsota olevan vaikutuksia oppilasmääriin. Koulusta luovuttaessa oppilaat on mahdollista ohjata Mäntysalon kouluun. Osa oppilaista voidaan ohjata myös Palojoen kouluun.	Oppilaaksiottoalueiden muutoksilla ei katsota olevan vaikutuksia oppilasmääriin. Koulusta mahdollisesti luovuttaessa oppilaat voidaan ohjata Lukkarin kouluun, jossa on tilaa, ja jatkossa myös Maaniitun kouluun.	Oppilaaksiottoalueiden muutoksilla ei katsota olevan vaikutuksia.
Muut huomiot, esim. tilojen käyttö, korjaustarpeet ja kustannukset	Koulun päärakennus on siirrettävissä korvaamaan Perttulan päiväkodin ja Uotilan koulun väistötiloja. Arvio rakennuksen siirron kuluista liittymiseen ja pohjatöihin noin 500 000. Ratkaisun tuomat säästöt huomioiden kustannukset noin 310 770 euroa. Jäljelle jäävässä pysyvässä sivurakennuksessa sijaitsevat liikunta-, käsityö- ja musiikkiluokat. Rakennuksen käyttäjät ovat raportoineet sivurakennuksessa sisäilmaan liittyvistä oireista. Kustannusvaikutukset: <ul style="list-style-type: none"> Kiinteistökulut 110 000 e Alaskirjaus (tasearvo) 330 000 e 	Koulu on viranhaltija-arvion mukaan peruskorjattava. Koulun rakennuksista on tilattu kuntotutkimus, joka valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä. Koulun jakautuminen kolmeen kiinteistöön on turvallisuuden näkökulmasta haaste. Opettaja saattaa olla kussakin rakennuksessa kerrallaan vain yksi. Kustannusvaikutukset: <ul style="list-style-type: none"> Kiinteistökulut 123 000 e Alaskirjaus (tasearvo) 195 000 e 	Koulu on viranhaltija-arvion mukaan välttävissä kunnossa. Koulun rakennuksista on tilattu kuntotutkimus, joka valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä. Kustannusvaikutukset: <ul style="list-style-type: none"> Kiinteistökulut 105 500 e Alaskirjaus (tasearvo) 301 000 e 	Koulu on viranhaltija-arvion mukaan hyvässä kunnossa. Kustannusvaikutukset: <ul style="list-style-type: none"> Kiinteistökulut 155 000 e Alaskirjaus (tasearvo) 1 049 800 e

Taulukko 1. Tarkastelu haja-asutusalueiden koulujen toimintaedellytyksistä

Ehdotus toimenpiteille tarkasteluun pohjautuen

Valkjärvi:

- Käynnistetään selvitys toimipisteestä luopumiseksi. Rakennusjärjestyksen uudistaminen ei vaikuta Valkjärven alueen kehittymiseen, sillä alueella on voimassa oleva osayleiskaava. Osa Valkjärven toimipisteen alueella asuvista oppilaista ohjataan Uotilan kouluun, jolloin Uotilan koulun oppilasmäärän kasvassa siitä saadaan yksisarjainen koulu. Ilman toimenpiteitä myös Uotilan koulun oppilasmäärä laskee. Rakennusjärjestyksen uudistaminen ei vaikuta Uotilan koulun oppilasmäärän kehittymiseen, sillä alueella on voimassa oleva Perttulan osayleiskaava.
- Osa Valkjärven alueen oppilaista voidaan ohjata Lepsämän kouluun.

Metsäkylä:

- Koulua koskevat ratkaisut tehdään ja päätetään osana palveluverkkosuunnittelua. Rakennusjärjestyksen uudistaminen voi vaikuttaa alueen oppilasmäärän kehittymiseen.

Palojoki:

- Koulua koskevat ratkaisut tehdään ja päätetään osana palveluverkkosuunnittelua. Rakennusjärjestyksen uudistaminen voi vaikuttaa alueen oppilasmäärän kehittymiseen.

Nukari:

- Jatketaan koulun tilanteen vuosikohtaista tarkastelua. Jatkotoimia ei esitetä tässä kohta. Rakennusjärjestyksen uudistaminen voi vaikuttaa alueen oppilasmäärän kehittymiseen.

Liitteet

1. Maapoliittinen ohjelma 2016
2. Nurmijärvi-kaavoituskatsaus-2025
3. Asemakaavoitusohjelma 2026–2030
4. Nurmijärven asumisen ohjelma 2023–2030
5. Rakentamisennuste 2026
6. Nurmijärven väestölaskelmat 2025–2044
7. Investoinnit 2027–2029 (TA kehys 2027)
8. Kunnallistekniikka Rakentamisohjelma 2027–2031
9. Lasten ja nuorten väestölaskelmat
10. Kunnan oppilasmäärän kehitys 2021–2025
11. Varhaiskasvatusikäisten lasten määrän ja palvelumuotojen kehitys 2022–2026
12. Koulujen ja päiväkotien kapasiteettitarkastelu sekä kiinteistöjen kuntoluokitukset 2026
13. Kouluja ja päiväkoteja koskevat kustannuslaskelmat
14. Ylpeästi lande - Nurmijärven kunnan strategia 2025–2030
15. Nurmijärven kunnan rakennusjärjestys (luonnos)
16. NUUKA-ohjausryhmän esitys kunnan talouden tasapainottamiseksi 2023–2026 – Kunnanhallituksen esitys valtuustolle 14.6.2023
17. Toiminnallisesti, laadullisesti ja taloudellisesti kestävä koulu
18. Nurmijärven kunnan palveluverkon kehittämisen tavoitteet
19. Arvioita haja-asutusalueiden uudisrakentamisen määrästä suhteessa koulujen oppilasmäärien kehitykseen - Valkjärvi, Metsäkylä, Palojoki ja Nukari

Nurmijärvi

Nurmijärven kunta
PL 37, 01901 Nurmijärvi
Puh. (09) 250 021
nurmijarvi.fi